

Rzeczpospolita
Polska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

OPIS PRZEDMIOTU ZAMÓWIENIA

pn. Wpływ depopulacji na perspektywy rozwojowe województw: opolskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego

I. UZASADNIENIE REALIZACJI BADANIA

Głębokie zmiany demograficzne, przejawiające się nie tylko spadkiem liczby mieszkańców, lecz także zmianami struktury wieku ludności, w tym potencjalnych zasobów pracy, stawiają ogromne wyzwania przed regionami, które ich doświadczają. W województwach: opolskim, świętokrzyskim i warmińsko-mazurskim obserwuje się zarówno spadek liczby ludności, jak i starzenie się społeczeństwa, czyli wzrost liczby i udziału osób starszych w populacji. Na przestrzeni dziesięciolecia, zgodnie z GUS, w latach 2006-2016, w woj. opolskim liczba ludności zmniejszyła się o 48,9 tys. osób (-4,7%, najbardziej niekorzystna zmiana wśród województw), a w woj. świętokrzyskim o 26,9 tys. osób (-2,1%, czwarta niekorzystna zmiana w rankingu województw). W tym samym okresie odnotowano na poziomie kraju wzrost populacji o 307,5 tys. osób (tj. 0,8%). Natomiast w woj. warmińsko-mazurskim ubytek ludności widoczny jest od 2010 roku – w latach 2010-2016 liczba ludności zmniejszyła się tu blisko o 17,5 tys. osób, czyli o 1,2%. Jednocześnie województwo to w 2016 roku charakteryzowało się najwyższą w skali kraju wartością ogólnego salda migracji na pobyt stały (-2,1‰ przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej 0,0‰). W 2016 roku saldo migracji także niekorzystnie kształtowało się w obu pozostałych województwach, w których wyniosło po -1,4‰. Oznacza to, iż ze wszystkich trzech badanych regionów, chętnie emigrują ich mieszkańcy.

Ponadto wszystkie trzy województwa w 2016 roku miały niższy niż przeciętnie w kraju przyrost naturalny ludności (świętokrzyskie: -2,7; opolskie: -1,4; warmińsko-mazurskie: -0,4; przy średniej ogólnopolskiej wynoszącej -0,1). Niekorzystnym czynnikiem oddziałującym na badaną sferę jest także niski (poniżej średniej dla kraju 1,357) współczynnik dzietności na poziomie: 1,201 w woj. opolskim; 1,203 w woj. świętokrzyskim i 1,284 na Warmii i Mazurach, który nie zapewnia prostej zastępowalności pokoleń.

W latach 2006-2016 wszystkie ww. regiony, odnotowały spadek liczby i udziału ludności w wieku przedprodukcyjnym (0-17 lat) i produkcyjnym (mężczyźni w wieku 18-64 lata i kobiety w wieku 18-59 lat) oraz wzrost liczby i udziału ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni ≥ 65 lat i kobiety ≥ 60 lat). W okresie tym liczba ludności w wieku przedprodukcyjnym zmniejszyła się o: 38,67 tys. osób w woj. opolskim; 46,53 tys. osób w woj. świętokrzyskim oraz o 48,04 tys. osób w woj. warmińsko-mazurskim. Liczba ludności w wieku produkcyjnym uległa zmniejszeniu o: 49,94 tys. osób w regionie opolskim; 32,36 tys. osób w woj. świętokrzyskim i 13,67 tys. osób na Warmii i Mazurach. Natomiast liczba ludności w wieku poprodukcyjnym wzrosła o: 39,7 tys. osób na Opolszczyźnie; 51,95 tys. osób w woj. świętokrzyskim i 71,19 tys. osób w woj. warmińsko-mazurskim.

Zaobserwowany proces starzenia się społeczeństwa, według prognoz GUS, będzie postępował w kolejnych dekadach. Demograficzne starzenie się społeczeństwa oraz stopniowy ubytek mieszkańców regionów w przyszłości skutkować będą m.in.: dalej postępującym ujemnym przyrostem naturalnym (przewaga zgonów nad urodzeniami), zmniejszeniem zasobów siły roboczej na regionalnym i lokalnych rynkach pracy, koniecznością utrzymywania infrastruktury technicznej (w tym: komunalnej) na terenach wyludniających się oraz potrzebą zapewnienia infrastruktury społecznej dostosowanej do potrzeb osób starszych, przy jednoczesnym zmniejszeniu się wpływów podatkowych do budżetu JST.

Dodatkowo zgodnie z prognozą demograficzną GUS, opracowaną na podstawie danych z NSP 2011 w 2014 roku, liczba ludności w 2030 roku, w porównaniu do stanu z 2013 roku, zmniejszy się w woj. opolskim o ponad 10%, w świętokrzyskim o 8,7%, natomiast w woj. warmińsko-mazurskim spadek ten będzie wynosił 5,3% (ubędzie odpowiednio: prawie 102,4 tys. osób w opolskim, ponad 110,8 tys. mieszkańców w świętokrzyskim oraz blisko 76,3 tys. osób na Warmii i Mazurach).

Prognozowane zmiany demograficzne stanowią jedno z najważniejszych wyzwań stojących obecnie przed polityką publiczną, gdyż są one istotnym czynnikiem warunkującym rozwój w wymiarze społecznym,

gospodarczym oraz przestrzennym. Spadek liczby ludności, starzenie się społeczeństwa, niska dzietność oraz migracje to najważniejsze zmiany demograficzne, które już dziś wpływają na wiele dziedzin życia, takich jak: rynek pracy, dostęp do usług publicznych i opiekuńczych, ochrona zdrowia, stan finansów publicznych, szkolnictwo, struktura usług i towarów oferowanych na rynkach konsumpcyjnych, itp. Obserwowane trendy demograficzne stanowią wyzwanie rozwojowe dla wielu polskich i europejskich regionów, w tym dla województw: opolskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego. Jednocześnie dążenia do podniesienia poziomu świadomości i wiedzy na temat nieuchronnych zmian demograficznych są niezmiernie ważne, aby dostatecznie wcześniej zaprojektować i podjąć działania stanowiące właściwą odpowiedź na problemy obecnych i przyszłych pokoleń.

Badanie wpisuje się w horyzontalne wyzwanie rozwojowe *Strategii rozwoju województwa opolskiego do 2020 r.* określone, jako: zapobieganie i przeciwdziałanie procesom depopulacji. Problem starzejącego się społeczeństwa został także dostrzeżony w *Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025*, gdzie zauważono, iż trend starzenia się społeczeństwa stwarza możliwości, na które trzeba się przygotować. Jednocześnie w dokumencie tym podkreślono, iż szansą rozwoju województwa jest wzrost popytu na oferowane w regionie usługi dla starzejącego się społeczeństwa, a także wskazano potrzebę badania stanu oraz potencjału rozwojowego usług tego typu. Zatem realizacja niniejszego badania przyczyni się do zaspokojenia potrzeb informacyjnych wskazanych w ww. dokumentach. W przypadku woj. świętokrzyskiego, objęcie badaniem, pozwoli Zarządowi Województwa na określenie skali zjawiska depopulacji oraz jego przewidywanego wpływu na sytuację społeczno-gospodarczo-przestrzenną regionu, w tym podjęcie stosownych interwencji. Dodatkowo pozwoli na skoncentrowanie lub dostosowanie projektów dofinansowujących odpowiedni obszar, z uwzględnieniem inteligentnych specjalizacji województwa świętokrzyskiego i zróżnicowania terytorialnego (również z odniesieniem do Obszarów Strategicznych Interwencji). Zatem wnioski i rekomendacje z badania zostaną wykorzystane w bieżącej pracy Zarządów Województw, a także w pracach nad opracowaniem dokumentów strategicznych i operacyjnych.

II. CEL BADANIA I JEGO OBSZARY PROBLEMOWE

Głównym celem badania będzie **analiza i ocena wpływu depopulacji na możliwości rozwojowe województw: opolskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego w perspektywie do 2030 roku (w kontekście społecznym, gospodarczym i przestrzennym) oraz wypracowanie i oszacowanie sposobów wdrożenia rozwiązań (działań zaradczych) minimalizujących skutki depopulacji w badanych regionach.**

Cele szczegółowe i obszary problemowe to:

- 1. Diagnoza problemu depopulacji w województwach objętych badaniem oraz trendów wynikających z prognoz ludnościowych, jak i przegląd, programów, działań i instrumentów realizowanych na poziomach: lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim, mających na celu przeciwdziałanie depopulacji,** którego główne obszary problemowe określone zostały w następujący sposób:
  - 1) Zdiagnozowanie problemu depopulacji w regionach objętych badaniem (w ujęciu regionalnym i lokalnym) oraz trendów dla tych obszarów wynikających z prognoz ludnościowych – ujęcie syntetyczne;
  - 2) Przegląd programów oraz działań i instrumentów realizowanych na poziomach: lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim, mających na celu przeciwdziałanie depopulacji;
  - 3) Określenie stopnia możliwości i użyteczności wdrożenia założeń wybranych programów oraz działań i instrumentów (patrz pkt. b) w regionach objętych badaniem;
- 2. Analiza przewidywanych konsekwencji sytuacji demograficznej w relacji do systemu społeczno-gospodarczego i układu przestrzennego badanych obszarów oraz określenie scenariuszy rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego do 2030 roku:**
  - 1) Wskazanie obszarów podatnych na zjawisko depopulacji w badanych regionach (ich dobór wynikał będzie głównie ze zmian w wielkości ludności obserwowanej od 2010 do 2016 roku i prognozowanej na 2030 rok);
  - 2) Nakreślenie prognoz wraz z analizą przewidywanych konsekwencji sytuacji demograficznej w relacji do systemu społeczno-gospodarczego i układu przestrzennego badanych obszarów

(poziom lokalny) i poszczególnych województw (poziom regionalny), ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na: rynek pracy, politykę społeczną, w tym senioralną, edukację i szkolnictwo wyższe, kulturę, zdrowie, finanse i funkcjonowanie JST, uwzględniających bariery i ograniczenia generowane przez proces wyludniania się.

3. Programowanie działań zaradczych dla poszczególnych województw w oparciu o wnioski i rekomendacje płynące z badania:

- 1) Analiza i ocena działań i instrumentów mających na celu przeciwdziałanie lub minimalizowanie skutków depopulacji, pod kątem:
  - a) potencjału rozwojowego i wdrożeniowego JST,
  - b) barier w zakresie realizacji przedsięwzięć mających na celu przeciwdziałanie bądź minimalizowanie skutków zjawiska wyludnia się,
  - c) identyfikacji czynników (tj. determinant skuteczności, efektywności i trwałości realizacji ww. działań) szczególnie sprzyjających pozytywnemu wpływowi tych inicjatyw na jakość życia mieszkańców oraz funkcje społeczno-gospodarczo-przestrzenne (z uwzględnieniem specyficznych uwarunkowań rozwojowych na poziomie lokalnym);
  - d) analizy i oceny możliwości wdrożenia zaproponowanych przedsięwzięć z perspektywy kosztów i korzyści poszczególnych województw;
- 2) Wskazanie rekomendowanych do wdrożenia, w poszczególnych województwach, działań i instrumentów wraz z określeniem sposobów i terminów ich wdrożenia, w tym:
  - a) ocena przewidywanych rezultatów i oddziaływania proponowanych działań zaradczych – ocena logiki interwencji zalecanych do realizacji działań i instrumentów minimalizujących skutki depopulacji,
  - b) określenie roli jednostek samorządu terytorialnego, organizacji pozarządowych itp. w realizacji przedsięwzięć antydepopulacyjnych (w celu osiągnięcia optymalnych efektów) oraz optymalnego modelu i interesariuszy partycypacji społecznej wzmacniającej podejmowane działania;
- 3) Określenie perspektyw rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego dla poszczególnych województw do 2030 roku¹, w tym optymalne działania minimalizujące negatywne skutki przemian demograficznych dla tych części regionów, które są szczególnie narażone na depopulację (patrz: cel szczegółowy 2, pkt a);
- 4) Określenie sposobów monitorowania oraz oceny rezultatów i efektów przedsięwzięć podjętych w ramach wypracowanych programów, działań bądź instrumentów, w perspektywie do 2030 roku.

UWAGA: Badanie powinno dostarczyć wyczerpujących i wiarygodnych informacji dotyczących sformułowanych przez Zamawiającego celów badawczych i obszarów problemowych. Podane powyżej zagadnienia są propozycją Zamawiającego i mogą podlegać uzupełnieniom i/lub modyfikacjom wraz z uzasadnieniem proponowanych zmian.

III. ZAKRES I PRZEDMIOT BADANIA

Zakres i przedmiot badania obejmie realizację działań o charakterze badawczo-analitycznym, tj. przeprowadzenie wieloaspektowego i wielopoziomowego badania pn. *Wpływ depopulacji na perspektywy rozwojowe województw: opolskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego*.

W ramach badania w szczególności przeprowadzone zostaną badania terenowe wśród JST poszczególnych województw (wybrane gminy i powiaty województw: opolskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego).

---

¹ Scenariusz (perspektywa) rozwoju uwzględni: wyzwania rozwojowe w szczególności w ramach obszarów: rynek pracy, usługi publiczne (np. edukacyjne, zdrowotne, społeczne), finanse i funkcjonowanie JST, schematy/modele działań, potencjały, bariery i ograniczenia generowane przez procesy demograficzne.

Zakres podmiotowy badania:

- a) Przedstawiciele władz wybranych JST (gminy, powiaty, województwa) województw: opolskiego, świętokrzyskiego i warmińsko-mazurskiego;
- b) Przedstawiciele podmiotów społeczno-gospodarczych, np. przedsiębiorstw społecznych i socjalnych, stowarzyszeń, fundacji oraz organizacji pracodawców;
- c) Przedstawiciele Wojewódzkich i Powiatowych Urzędów Pracy;
- d) Przedstawiciele ośrodków pomocy społecznej/organizacji charytatywnych;
- e) Przedstawiciele szkół ponadgimnazjalnych i firm szkoleniowych;
- f) Przedstawiciele Gminnych Ośrodków Kultury i Lokalnych Grup Działania;
- g) Przedstawiciele zakładów opieki zdrowotnej/szpitali;
- h) Potencjalni adresaci rekomendacji.

Zakres terytorialny badania:

Wybrane gminy i powiaty województw: opolskiego, świętokrzyskiego, warmińsko-mazurskiego.

Zakres czasowy badania:

Badanie obejmie diagnozę (ujęcie syntetyczne) sytuacji społeczno-gospodarczej i przestrzennej badanych regionów, w kontekście depopulacji, w oparciu o najbardziej aktualne i dostępne dane ze statystyki publicznej w retrospekcji dziesięcioletniej oraz przegląd programów, działań i instrumentów realizowanych na poziomach: lokalnym, regionalnym, krajowym i europejskim, mających na celu przeciwdziałanie depopulacji w tożsamej perspektywie czasu. Prognozy wraz z analizą przewidywanych konsekwencji sytuacji demograficznej w relacji do systemu społeczno-gospodarczego i układu przestrzennego badanych obszarów i poszczególnych województw oraz określenie scenariuszy rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego obejmie okres do 2030 roku włącznie. Wypracowane rozwiązania (działania zaradcze) dotyczyć będą w szczególności poziomu regionalnego (rekomendacje dla polityki rozwoju poszczególnych województw).

Czas realizacji badania: III kwartał 2018 roku – IV kwartał 2019 roku.

IV. METODOLOGIA BADANIA

Szczegółowe rozstrzygnięcia dotyczące metod badawczych powinny być przedstawione przez Wykonawcę. Metodologia badania zastosowana przez Wykonawcę powinna umożliwić udzielenie wyczerpujących odpowiedzi w zakresie przedstawionych przez Zamawiającego obszarów problemowych.

Cel i zakres badania wskazują na konieczność zastosowania starannie przemyślanego zestawu różnych (ilościowych i jakościowych) metod zbierania i analizy danych. Wykonawca powinien uzasadnić trafność zaproponowanych metod i narzędzi badawczych oraz przedstawić szczegółowy opis ich zastosowania. Ponadto, w ofercie powinna znaleźć się propozycja opisu i doboru próby badawczej². Wykonawca zobowiązany jest wskazać konkretną liczbę wywiadów, uczestników wywiadów oraz wyszczególnić dokumenty, w oparciu o które formułował będzie tezy, hipotezy i wnioski badawcze.

Proponowane minimum metodologiczne badania:

1. Desk research

1) **Analiza dokumentów** powinna obejmować m.in.:

- a) *Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.),*
- b) *Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, miasta, obszary wiejskie,*
- c) *Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (projekt),*
- d) *Ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym,*
- e) *Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym,*
- f) *Ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa,*
- g) *Strategia Rozwoju Województwa Opolskiego do 2020 r.,*
- h) *Strategia Rozwoju Województwa Świętokrzyskiego do roku 2020,*

---

² W przypadku zastosowania badań ilościowych istotne jest określenie (zdefiniowanie): populacji badania, operatu losowania, metody doboru, wielkości próby, efektywności realizacji próby oraz implementacja założeń i sposobu zbierania danych.

- i) *Strategia rozwoju społeczno-gospodarczego Województwa Warmińsko-Mazurskiego do roku 2025,*
  - j) *Raport okresowy nr XVI z realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 w okresie II półrocze 2013-2015,*
  - k) *Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2017 roku,*
  - l) *Informacja o wykorzystaniu środków publicznych z programów wdrażanych w województwie warmińsko-mazurskim. Stan na 31 grudnia 2017 roku,*
  - m) *Raport okresowy nr XV z realizacji Strategii rozwoju społeczno-gospodarczego województwa warmińsko-mazurskiego do roku 2025 w okresie II półrocze 2013-2015,*
  - n) *Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 roku,*
  - o) *Analiza sytuacji społeczno-gospodarczej województwa warmińsko-mazurskiego w 2015 r w obszarach oddziaływania Europejskiego Funduszu Społecznego,*
  - p) *Informacja o wykorzystaniu środków publicznych z programów wdrażanych w województwie warmińsko-mazurskim. Stan na 31 grudnia 2015 roku,*
  - q) *Regionalny Program Operacyjny Województwa Opolskiego na lata 2014-2020,*
  - r) *Regionalny Program Operacyjny Województwa Świętokrzyskiego na lata 2014-2020,*
  - s) *Regionalny Program Operacyjny Województwa Warmińsko-Mazurskiego na lata 2014-2020,*
  - t) *Program Specjalnej Strefy Demograficznej w województwie opolskim do 2020 roku, Opolskie dla rodziny,*
  - u) *Depopulacja – czas na zmiany na opolskim rynku pracy,*
  - v) *Województwo opolskie – stan i trendy rozwojowe. Raport za okres 2008-2015,*
  - w) *Diagnozy do nowych regionalnych dokumentów strategicznych (do 2030 roku),*
  - x) *Lokalne strategie/programy rozwoju,*
  - y) *Tematyczne opracowania naukowe.*
- 2) **Analiza danych** (desk research) powinna objąć m.in.:
- a) Dane statystyczne (m.in. z bazy Demografia, BDL, Strateg),
  - b) Dane ze źródeł alternatywnych (np. NFZ, Instytut Statystyki Kościoła Katolickiego SAC).

Wykonawca zobowiązany jest do zdobycia aktualnych wersji ww. dokumentów oraz skonsultowania z Zamawiającym, na etapie przygotowywania raportu metodologicznego, pełnej listy zaproponowanych w ramach desk research źródeł.

2. **Ankieta internetowa CAWI³ – 336 (100% JST)** – przeprowadzona we wszystkich gminach i powiatach regionów objętych badaniem, tj. opolskie: 71 gmin i 12 powiatów (w tym: 1 miasto na prawach powiatu, świętokrzyskie: 102 gminy i 14 powiatów (w tym: 1 miasto na prawach powiatu), warmińsko-mazurskie: 116 gmin i 21 powiatów (w tym: 2 miasta na prawach powiatu). W badaniu wymagana jest zwrotność i efektywność wypełniania ankiet na poziomie, co najmniej 80% w poszczególnych województwach.
3. **Zogniskowany wywiad grupowy FOCUS z przedstawicielami instytucji regionalnych (pracownicy merytorycznie odpowiedzialni) - 6 zogniskowanych wywiadów grupowych** (po 2 w każdym województwie objętym badaniem) z przedstawicielami:
- a) wojewódzkich i powiatowych urzędów pracy, organizacji pracodawców (w szczególności w zakresie rynku pracy),
  - b) ośrodków pomocy społecznej/organizacji pozarządowych (w zakresie pomocy i integracji społecznej),
  - c) szkół ponadgimnazjalnych/szkół wyższych i firm szkoleniowych (w zakresie edukacji/szkolnictwa wyższego i rynku pracy),
  - d) gminnych ośrodków kultury, sportu i rekreacji/lokalnych grup działania itd. (w zakresie usług społeczno-kulturowych),

---

³ Zamawiający zaleca zastosowanie podejścia mix-mode (podejścia mieszania technik badawczych) zapewniającego dotarcie do wymaganej liczby respondentów, tzn. w przypadku nie osiągnięcia wymaganej zwrotności i efektywności wypełniania ankiet w badaniu CAWI zaleca się uzupełnienie badanej próby poprzez wywiady telefoniczne CATI, a w przypadku, gdy CATI nie zapewni wymaganej zwrotności i efektywności – badanie PAPI.

- e) zakładów opieki zdrowotnej/szpitali/centrów seniora (w zakresie usług opiekuńczo-zdrowotnych),
- f) JST (w zakresie finansów i przyszłego funkcjonowania – wyzwania dla JST).

Analiza subiektywnych ocen w przedmiotowym zakresie ma na celu ukazać wpływ zdiagnozowanych problemów, „braków” na przyszły potencjał ludnościowy badanych obszarów.

Grupa focusowa nie może składać się z więcej niż 15 osób.

- 4. Zogniskowany wywiad grupowy FOCUS z przedstawicielami JST – 6 zogniskowanych wywiadów grupowych** (po 2 w każdym regionie objętym badaniem) z przedstawicielami JST, z gmin i powiatów, w których wg prognoz spodziewany ubytek ludności będzie największy, pod kątem możliwości wdrożenia programowanych działań zaradczych. FGI zostaną zorganizowane na etapie określania perspektyw rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego dla poszczególnych województw.

Grupa focusowa nie może składać się z więcej niż 15 osób.

- 5. Ocena ekspercka zespołu badawczego Wykonawcy** - oceny eksperckiej dokonają eksperci zespołu badawczego Wykonawcy (ekspertami nie mogą być osoby zatrudnione zarówno przez Wykonawcę jak i Zamawiającego) na podstawie materiałów zebranych w trakcie realizacji badania. Ocena ekspercka w ramach niniejszego badania zostanie odniesiona do wszystkich obszarów problemowych i zostanie przeprowadzona na każdym etapie realizacji badania. W skład zespołu badawczego powinno wchodzić ok. 4 ekspertów dysponujących wiedzą i doświadczeniem z zakresu: gospodarki i rynku pracy, edukacji i szkolnictwa wyższego, polityki społecznej i zdrowotnej, samorządu terytorialnego oraz rozwoju i planowania przestrzennego. Kierownik zespołu powinien posiadać co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego, wiedzę i aktualny (od 1 stycznia 2013 roku) dorobek naukowy, na który składają się: wystąpienia konferencyjne (międzynarodowe/zagraniczne) – min. 3 oraz publikacje w zakresie rozwoju regionalnego/nowych teorii rozwoju regionalnego/europejskiej polityki spójności – min. 3 (lista „A” i/lub „B” czasopism punktowanych przez MNiSW)⁴. Ponadto wszyscy pozostali członkowie zespołu badawczego posiadają: co najmniej wykształcenie wyższe magisterskie oraz udokumentowane doświadczenie (autor lub współautor) w realizacji projektów badawczych związanych ze zjawiskiem depopulacji, w tym co najmniej:

- a) jedna osoba posiada doświadczenie w tworzeniu narzędzi analitycznych i modeli ekonometrycznych służących do analiz procesów społeczno-gospodarczych i/lub prognoz średnio- i/lub długoterminowych,
- b) jedna osoba posiada doświadczenie w stosowaniu jakościowych metod/technik badawczych;
- c) jedna osoba w programowaniu działań i/lub instrumentów publicznych, w zakresie: rynku pracy, usług publicznych - m.in. edukacyjnych, zdrowotnych, społecznych, finansów i funkcjonowania JST.

- 6. Panel ekspercki** - Minimalna liczba paneli: 3 (po jednym w każdym z województw: opolskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurskim). Ma na celu określenie perspektyw rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego poszczególnych województw do 2030 roku – panel z czynnymi naukowcami (wymagany stopień co najmniej doktora habilitowanego), znawcami tematyki regionalnej (min. 5 publikacji zwartych/artykułów w czasopismach punktowanych przez MNiSW, lista A i/lub B, dot. rozwoju regionalnego badanego województwa), min. 3 ekspertów w panelu. Panel ekspercki przeprowadzony zostanie w formie warsztatowej, w każdym z regionów, po zakończeniu kompleksowej analizy i oceny zebranego materiału badawczego i sporządzeniu projektu raportu rekomendacyjnego, w celu wypracowania ostatecznych wniosków i rekomendacji.

- 7. Prognoza z zastosowaniem modelu ekonometrycznego (analiza statystyczna) – 3** (po jednej w każdym z województw: opolskim, świętokrzyskim, warmińsko-mazurski). Ma na celu określenie perspektyw rozwoju społeczno-gospodarczego i przestrzennego poszczególnych województw do 2030 roku.

- 8. Ocena logiki interwencji ex ante (TBE)** - ocena przewidywanych rezultatów i oddziaływania działań zaradczych minimalizujących skutki depopulacji.

---

⁴ Aktualny wykaz czasopism publikowany jest na stronie Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego: <http://www.nauka.gov.pl>

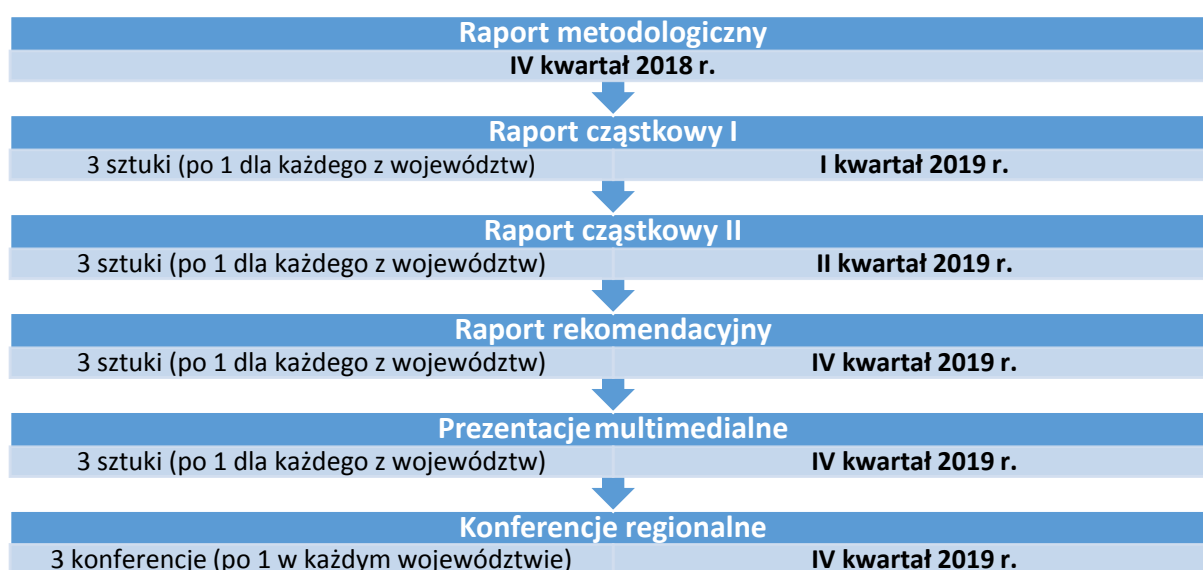
9. **Panel dyskusyjny z Zamawiającym i/lub Partnerami** - 6 paneli dyskusyjnych z Zamawiającym i/lub Partnerami (ostateczna liczba paneli oraz ich skład zostanie doprecyzowany na późniejszym etapie realizacji umowy). Przedmiotowe panele będą miały formułę spotkań informacyjnych połączonych z dyskusją nad omawianymi treściami dot. realizacji badania, prezentujące i uzgadniające wyniki prac, w ramach poszczególnych etapów badania.

UWAGA: Wykorzystanie powyższych metod badawczych stanowi jedynie minimum metodologiczne. Na etapie składania oferty Wykonawca przedstawi najwłaściwszy, z punktu widzenia badania, zestaw dodatkowych metod/narzędzi/technik badawczych, który może podlegać negocjacji z Zamawiającym. Ponadto ostateczny dobór metodologii badawczej nastąpi na etapie raportu metodologicznego.

V. SPOSÓB REALIZACJI I PREZENTACJI BADANIA

W ramach badania sporządzone zostaną: raport metodologiczny, raporty częściowe oraz raporty rekomendacyjne, jak również prezentacje z badania.

Produkty badania⁵ mają być dostarczone zgodnie z poniższym schematem:

Wykonawca przedstawi Zamawiającemu i Partnerom do akceptacji projekty raportów w terminach zgodnych z zapisami umowy.

Raport metodologiczny

precyzuje zapisy dotyczące koncepcji badania i metodologii zawarte w Opisie przedmiotu badania oraz w ofercie Wykonawcy badania i powinien zawierać następujące elementy:

1. spis treści;
2. wprowadzenie zawierające opis przedmiotu i koncepcji badania, główne założenia i cele badania oraz informacje na temat sposobu realizacji badania;
3. szczegółowy opis metodologii w kontekście celu głównego, celów szczegółowych i obszarów problemowych (źródła danych, metody i techniki badawcze oraz struktura doboru próby badawczej, metody analizy i oceny danych oraz sposoby zagwarantowania rzetelności i trafności zastosowanych narzędzi);
4. listę publikacji i materiałów, które zostaną wykorzystane w badaniu;
5. harmonogram realizacji badań i analiz wraz z uzasadnieniem kolejności realizacji poszczególnych etapów badań ilościowych i jakościowych;

⁵ Produkty badania powinny być wydrukowane dwustronnie, w kolorze, czcionka calibri 11, interlinia 1,15 wiersza, tekst wyjustowany, materiał wymaga zastosowania tabel/map/wykresów/rycin w dobrej – fotograficznej jakości, zawierające dokładne opisy w postaci m.in. tytułu, legendy, źródła. Produkty badania muszą być podpisane przez Wykonawcę.

6. opis organizacji pracy badawczej i podział obowiązków zespołu badawczego (przypisanie poszczególnych osób z zespołu badawczego Wykonawcy, odpowiedzialnych za realizację poszczególnych części badania);
7. załącznik: scenariusz/e wskazanych badań terenowych.

Raporty cząstkowe I – odpowiadają obszarom problemowym ujętym w celu szczegółowym 1

Raporty cząstkowe II – odpowiadają obszarom problemowym ujętym w celu szczegółowym 2

Raporty rekomendacyjne – odpowiadają obszarom problemowym ujętym w celu szczegółowym 3

stanowiące efekt finalny prac badawczych, w sposób wyczerpujący muszą odnosić się do celu głównego, celów szczegółowych i obszarów problemowych badania. Raporty nie mogą sprowadzać się do zreferowania (streszczenia) uzyskanych danych i odpowiedzi pochodzących z badań terenowych, lecz powinny być syntezą wyników uzyskanych na różnych etapach realizacji badania i zawierać stosowne wnioski.

Teksty główne raportów **powinny liczyć nie więcej niż 70 stron z wyłączeniem streszczenia i załączników** (uwaga: projekt raportu, który będzie miał więcej niż 70 stron zostanie odesłany do Wykonawcy celem skrócenia). Raporty powinny mieć następującą strukturę:

1. jednostronicowe *resume* (wykorzystane jako informacja o realizacji badania na stronie internetowej oraz w innych materiałach promocyjnych);
2. streszczenie (do 5 stron A4, zarówno w wersji polskiej, jak i angielskiej) przedstawiające najważniejsze wyniki całego badania z uwzględnieniem elementów graficznych. Streszczenie nie jest tożsame z pkt. 7;
3. spis treści;
4. wprowadzenie, zawierające opis celu szczegółowego i obszarów problemowych badania, główne założenia, informacje nt. sposobu realizacji badania itp.;
5. ogólny opis metodologii, tj. opis wykorzystanych metod badawczych i źródeł informacji oraz wielkość zrealizowanych prób badawczych (w badaniach terenowych);
6. szczegółowy opis wyników badania oraz ich analiza i interpretacja (zaprezentowanych m.in. za pomocą grafów i wykresów, tabel i tablic);
7. wnioski (podsumowanie badania z uwzględnieniem specyfiki badanego obszaru) i powiązane z nimi zalecenia i rekomendacje. Dodatkowo raporty rekomendacyjne będą zawierały, wypracowane przez Wykonawcę wraz z adresatami rekomendacji, **ostateczne Tabele rekomendacji**, stanowiące **połączenie/rozszerzenie** tabeli rekomendacji wypracowanych w trakcie prac nad poszczególnymi raportami cząstkowymi oraz w ramach sformułowanych wniosków końcowych z badania⁶;

Wszystkie raporty muszą być poprzedzone przekazaniem projektów raportów, do których Zamawiający i Partnerzy będą zgłaszali ewentualne uwagi.

Prezentacje z badania z filmem/symulacja

Wykonawca przygotowuje trzy prezentacje multimedialne (po jednej dla każdego z województw), które powinny pokazywać jedynie najważniejsze elementy raportów, m.in.: cele szczegółowe, obszary problemowe, wnioski, zalecenia i rekomendacje itd. W ramach poszczególnych prezentacji Wykonawca zamieszcza filmy/symulacje dot. perspektyw (scenariuszy) rozwoju dla poszczególnych regionów. Zamawiający wymaga by Wykonawca w filmie bądź na symulacji zwizualizował zaproponowany scenariusz rozwoju dla danego województwa, z uwzględnieniem wszystkich obszarów analizy (rynek pracy, polityka społeczna, w tym senioralna, edukacja i szkolnictwo wyższe, kultura, zdrowie, finanse i funkcjonowanie JST) oraz takich elementów jak: przedstawienie stanu obecnego (wyjściowego), proponowane działania, spodziewane efekty. Zamawiający wymaga, aby wizualizacja spełniała dodatkowo następujące kryteria:

1. Czas trwania: od 2 do 5 minut;
2. Realizacja w formie filmu kręconego kamerą lub w formie animacji komputerowej;
3. Filmy/symulacje muszą zawierać dobrej jakości obraz oraz odpowiedni komentarz, w którym Wykonawca unikać będzie stylu urzędowego, wyrażań zawitych i niezrozumiałych dla przeciętnego

---

⁶ Rekomendacje wypracowane przez Wykonawcę będą spełniały kryteria/zawierały elementy przypisane rekomendacjom w ramach „Wytucznych w zakresie ewaluacji polityki spójności na lata 2014-2020”.

odbiorcy. Zamawiający preferuje komunikaty ukazujące prezentowaną tematykę w sposób pozbawiony patosu. Należy także wystrzegać się „hura optymizmu” i zakłamywania rzeczywistości. Koncepcja powinna opierać się na faktach i danych zebranych/wytworzonych podczas realizacji badania;

4. Zaproponowana koncepcja powinna ujmować prezentowaną tematykę w sposób oryginalny, unikalny i atrakcyjny. Użyte środki wyrazu powinna cechować prostota i nowoczesność;
5. Mogła stanowić samodzielny materiał promocyjno-informacyjny, prezentowany w mediach (w tym społecznościowych), na stronach internetowych Urzędów Marszałkowskich oraz na spotkaniach/konferencjach itd.;
6. Film/symulacja mogące stanowić samodzielny materiał, muszą być oznakowane logotypami wymaganymi przez MliR, zawartymi w umowie z Zamawiającym;

Projekty prezentacji wraz z filmami/symulacjami, będą podlegać akceptacji Zamawiającego i Partnerów.

Konferencje regionalne

Wykonawca jest zobowiązany do zaprezentowania wyników prac na trzech konferencjach regionalnych (po 1 w każdym województwie), które zostaną zrealizowane w IV kwartale 2019 roku, po przyjęciu przez Zamawiającego wszystkich produktów badania. Terminy i miejsca konferencji zostaną uzgodnione z Zamawiającym lub Partnerami (z „gospodarzem” konferencji)⁷.

Poszczególne produkty badania powinny zostać przedstawione zgodnie z życzeniem Zamawiającego, w uzgodnionych terminach wynikających z zapisów umowy.

VI. DODATKOWE OCZEKIWANIA WOBEC WYKONAWCY

Od Wykonawcy oczekuje się współpracy z Zamawiającym i Partnerami również w zakresie:

1. Uzgadniania wszelkich kwestii związanych z metodologią, w tym konsultowania projektów narzędzi badawczych;
2. Zamawiający zastrzega, że raporty, które będą ograniczały się tylko do prezentacji danych bez odpowiedniej analizy, interpretacji, oceny i wyciągniętych wniosków zostaną odesłane do poprawy lub odrzucone, jako niekompletne;
3. Od Wykonawcy oczekuje się zapewnienia rzetelnej redakcji merytorycznej i korekty językowej wszystkich przekazywanych Zamawiającemu materiałów;
4. Szczegółowy opis wyników badania oraz ich analiza i interpretacja zostaną dodatkowo zaprezentowane m.in. za pomocą grafów i wykresów, tabel i tablic;
5. Konsultowania z Zamawiającym i Partnerami istotnych kwestii związanych z realizacją badania;
6. Udokumentowania materiału badawczego pozyskanego w trakcie zbierania danych pierwotnych⁸;
7. Wykonawca jest zobowiązany, na życzenie Zamawiającego lub Partnerów, do przekazywania w formie elektronicznej sprawozdań z postępu realizacji badania;
8. Wykonawca będzie niezwłocznie informował Zamawiającego i Partnerów o pojawiających się problemach, zagrożeniach, opóźnieniach w realizacji zamówienia;
9. Wykonawca jest zobowiązany do rzetelnej i terminowej realizacji zamówienia, z uwzględnieniem uwag zgłaszanych przez Zamawiającego i Partnerów;
10. Wykonawca będzie współpracował z Zamawiającym i Partnerami do końca okresu realizacji projektu badawczego, w ramach którego przeprowadzi badanie.

Szczegółowe oczekiwania wobec Wykonawcy zostały opisane w istotnych postanowieniach umowy stanowiących załącznik do niniejszego dokumentu.

---

⁷ Zgodnie z zapisami zawartymi w Istotnych postanowieniach umowy, Zamawiający zastrzega sobie prawo do odstąpienia od realizacji wszystkich lub niektórych konferencji regionalnych. W takiej sytuacji Wykonawca otrzyma wynagrodzenie wyłącznie za wykonane czynności (zrealizowane konferencje). Wykonawcy nie przysługuje prawo do roszczeń z tytułu niewykorzystania całej kwoty przeznaczonej na realizację przedmiotu umowy w ww. zakresie.

⁸ Transkrypcje wywiadów oraz inne produkty powstałe w wyniku analizy zebranego materiału badawczego powinny zostać przekazane Zamawiającemu z uwzględnieniem zasady poufności informacji i ochrony anonimowości respondentów.

VII. FINANSOWANIE ZAMÓWIENIA

Realizacja badania w całości podlega finansowaniu ze środków Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020 w ramach dotacji Ministerstwa Inwestycji i Rozwoju.

VIII. CZAS I HARMONOGRAM REALIZACJI BADANIA

Zakłada się realizację badania w okresie: III kwartał 2018 roku – 30 grudnia 2019 roku, wg poniższego harmonogramu:

1. raport metodologiczny – I etap badania:

- 1) **do 3 tygodni** od dnia podpisania umowy Wykonawca przekaże, Zamawiającemu, projekt raportu metodologicznego;
- 2) **do 2 tygodni** od przekazania projektu raportu metodologicznego Zamawiający we współpracy z Partnerami przekaże ewentualne uwagi Wykonawcy, w formie elektronicznej;
- 3) **do 2 tygodni** od przekazania uwag Wykonawca wprowadzi je i przekaże ostateczną wersję raportu metodologicznego Zamawiającemu.

Podpisanie protokołu odbioru nastąpi do 2 tygodni od dnia przekazania przez Wykonawcę ostatecznej wersji raportu metodologicznego Zamawiającemu.

2. raporty częściowe I – II etap badania, odpowiadające 1 celowi szczegółowemu (po jednym raporcie dla każdego z województw – Zamawiający i Partnerzy):

- 1) **do 19 tygodni** od dnia podpisania umowy Wykonawca przekaże, Zamawiającemu i Partnerom, 3 projekty raportów częściowych I;
- 2) **do 2 tygodni** od przekazania projektów raportów częściowych I Zamawiający i Partnerzy przekażą ewentualne uwagi Wykonawcy do właściwych dla danych regionów raportów częściowych I, w formie elektronicznej;
- 3) **do 2 tygodni** od przekazania uwag Wykonawca wprowadzi je i przekaże ostateczne wersje raportów częściowych I Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom.

Podpisanie protokołów odbioru nastąpi do 2 tygodni od dnia przekazania przez Wykonawcę ostatecznych wersji raportów częściowych I Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom.

3. raporty częściowe II – III etap badania, odpowiadające 2 celowi szczegółowemu (po jednym raporcie dla każdego z województw):

- 1) **do 32 tygodni** od dnia podpisania umowy Wykonawca przekaże, Zamawiającemu i Partnerom, 3 projekty raportów częściowych II;
- 2) **do 3 tygodni** od przekazania projektów raportów częściowych II Zamawiający i Partnerzy przekażą ewentualne uwagi Wykonawcy do właściwych dla danych regionów raportów częściowych II, w formie elektronicznej;
- 3) **do 2 tygodni** od przekazania uwag Wykonawca wprowadzi je i przekaże ostateczne wersje raportów częściowych II Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom.

Podpisanie protokołów odbioru nastąpi do 2 tygodni od dnia przekazania przez Wykonawcę ostatecznych wersji raportów częściowych II Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom.

4. raporty rekomendacyjne – IV etap badania, odpowiadające 3 celowi szczegółowemu (po jednym raporcie dla każdego z województw):

- 1) **do 48 tygodni** od dnia podpisania umowy Wykonawca przekaże, Zamawiającemu i Partnerom, 3 projekty raportów rekomendacyjnych;
- 2) **do 3 tygodni** od przekazania projektów raportów rekomendacyjnych Zamawiający i Partnerzy przekażą uwagi Wykonawcy do właściwych dla danych regionów raportów rekomendacyjnych;
- 3) **do 2 tygodni** od przekazania uwag Wykonawca wprowadzi je i przekaże ostateczne wersje raportów rekomendacyjnych Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom.

Podpisanie protokołów odbioru nastąpi do 2 tygodni od dnia przekazania przez Wykonawcę ostatecznych wersji raportów rekomendacyjnych Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom.

5. Prezentacje multimedialne wyników badania zawierające filmy/symulacje dot. scenariuszy rozwoju – V etap badania (po jednej prezentacji dla każdego z województw):

- 1) **do 55 tygodni** od dnia podpisania umowy Wykonawca przekaże, Zamawiającemu i Partnerom, 3 projekty prezentacji multimedialnych z filmami/symulacjami;
- 2) **do 1 tygodnia** od przekazania projektów prezentacji multimedialnych Zamawiający i Partnerzy przekażą uwagi do prezentacji z badania;
- 3) **do 1 tygodnia** Wykonawca przekaże Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom ostateczne wersje prezentacji multimedialnych z badania.

Podpisanie protokołów odbioru nastąpi do 1 tygodnia od dnia przekazania przez Wykonawcę ostatecznych wersji prezentacji multimedialnych Zamawiającemu i poszczególnym Partnerom.

6. **Prezentacja wyników na 3 konferencjach regionalnych – VI etap badania** (po jednej konferencji, w każdym z województw). W terminie do 6.12.2019 roku (po odbiorze prezentacji multimedialnych wskazanych w pkt 5) Wykonawca zaprezentuje wyniki badania na regionalnych konferencjach. Konferencje zostaną zorganizowane w danym regionie w dni robocze (od poniedziałku do piątku) w godzinach pracy Urzędu Marszałkowskiego, a ich ostateczne terminy doprecyzowane zostaną przez Zamawiającego/Partnerów na późniejszym etapie realizacji umowy.

IX. WSKAZANIE OSÓB ZATRUDNIONYCH NA PODSTAWIE UMOWY O PRACĘ

Zamawiający wymaga, aby prace administracyjno-biurowe oraz koordynacja realizacji niniejszego zamówienia były wykonywane przez osoby zatrudnione przez Wykonawcę na podstawie umowy o pracę. Zamawiającemu ma prawo kontroli spełnienia tych wymagań przez Wykonawcę.

Wykonawca w dniu podpisania umowy oraz na każde żądanie Zamawiającego przedłoży Zamawiającemu w formie oświadczenia, informację, że osoby te są zatrudnione na podstawie umowy o pracę. Oświadczenie ujmować ma co najmniej liczbę osób zatrudnionych na podstawie umowy o pracę oraz rodzaj wykonywanych przez nich czynności.